

[Valdemar Sørensen.]

vi faaet nye forfatningsmæssige Forhold. Da Rigsdagen ved Krigens Udbrud i Begyndelsen af September vedtog sine Bemyndigelseslove, skabte man faktisk en Styremaade her i Landet, som er meget afvigende fra det sædvanlige parlamentariske Styre. Jeg skal tage et enkelt Eksempel, som tydeligt viser det, nemlig Nedsættelsen af det saakaldte erhvervsøkonomiske Raad, et Raad, der baade ved sin Størrelse og sin Sammensætning viser netop, hvad det er, jeg tænker paa.

Det er jo ikke noget ukendt Fænomen, at de store Erhvervsorganisationer allerede længe i Praksis har været et Led i Forfatningen. Ved denne Lovgivning har man givet dem lovmæssigt Stempel i saa Henseende. Til Det erhvervsøkonomiske Raad vælger Erhvervene Repræsentanter i stort Antal. Endvidere sidder der Repræsentanter for Administrationen og Ledere af store sociale og kulturelle Virksomheder. Raadet har en raadgivende, forberedende Myndighed, og den højtærede Handelsminister og Ministeriets saakaldte Krigskabinet har den besluttende Myndighed. Det vil altsaa sige, at dette høje Ting og den høje Rigsdag ved en Masse meget indgribende Afgørelser træder i Baggrunden, kun bevarende den almindelige parlamentariske Myndighed over Begivenhedernes Udvikling, som ligger deri, at Folketinget til enhver Tid kan trække Flertallet bort under en siddende Regering.

Det er i Virkeligheden en helt ny Forfatning. I det Led af den, der omfatter Det erhvervsøkonomiske Raad sammen med Regeringen, ligner den i høj Grad et korporativt Styre, et raadgivende korporativt Styre med en diktatorisk Myndighed over sig. I det Led af den, der hører til i dette høje Ting og paa Rigsdagen, bevarer vi ved Forbindelsen med Regeringen det gamle parlamentariske Styre. Vi har altsaa faktisk her skabt et Blandingsstyre, det har været uundgaeligt under Tidens Tryk, men det forekommer mig, at Rigsdagen for sin egen Skyld har en Pligt til at finde sin naturlige Plads i Systemet. Her vil jeg gerne have Lov til at gøre et Par Bemærkninger om det rent praktiske i saa Henseende.

En væsentlig Del af den Lovgivning, vi vedtog om Brød og Korn, kunde være ordnet administrativt gennem Det erhvervs-

økonomiske Raad og Regeringen; andet kunde ikke, saa denne Sag maatte gennem Rigsdagen, og vi var alle paa det rene med det formaalstjenlige i, at den Slags store Afgørelser, ganske uanset, om de kunde træffes uden for Rigsdagen, blev ført igennem her. Jeg tror, man vilde gøre en god Gerning ved stadig at tænke lidt herpaa. Jeg tror f. Eks., at den Bekendtgørelse, der forleden Dag kom om Prisregulering, ganske bortset fra, hvad den ene og den anden kan mene om den, vilde have været langt bedre underbygget og staaet langt klarere for Offentligheden, hvis den havde passeret Rigsdagen og været Genstand for Behandling her, saaledes at man kunde se, hvorledes Folke-repræsentationens Mening om den Sag var. Nu gik Bekendtgørelsen alene ud til Befolkningen gennem Pressen, som naturligvis ved alle Haande Interviews med de Folk, der skal vide Besked, gjorde sig Umage for at klargøre Problemerne, ikke altid med Held. Der blev saaledes fremsat Bemærkninger af mange Jurister, hvoraf nogle viste, at de overhovedet ikke forstod Grundbetragtningen i denne Bekendtgørelse, medens andre havde et klarere Indtryk af den.

Jeg synes, at det i dette Tilfælde havde været helt naturligt og for alle Parter, ogsaa den høje Rigsdag selv, det bedste, om en Bekendtgørelse vedrørende et saa vigtigt Anliggende havde passeret dette høje Ting. Jeg anbefaler, at man tænker herpaa i Fremtiden, og jeg tillader mig at spørge den høje Regering, om der ikke er en Mulighed for, at man i Fremtiden kan lægge den Slags Betragtninger til Grund, naar lignende vigtige Afgørelser skal træffes inden for Rammerne af den Bemyndigelseslovgivning, der i øvrigt er givet den høje Regering.

Der er et Spørgsmaal til, som paa-trænger sig Opmærksomheden. Alle de utallige Afgørelser, som i Henhold til Bemyndigelseslovgivningen træffes rundt omkring i Kommissioner og Raad og i Ministerierne, er det helt ugørligt for den høje Rigsdag, selv om man forsyner os med Numre af „Statstidende“, at følge helt med i. Jeg har, naar jeg har læst Pressens Udtalelser derom, set saa mange forskellige Opfattelser af den samme Ting, at jeg er kommet paa den Tanke, at der dog burde være et Sted, hvor man kunde indhente en reel